

Основи психодіагностики

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітня програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, весняний семестри</i>
Обсяг дисципліни	<i>6 кред. ЄКТС / 180 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>МКР, екзамен</i>
Розклад занять	<i>Лекції: 1 (перший тиждень) Практичні заняття: 1 (другий тиждень) rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>http://psy.kpi.ua/vikladachi/</i>
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Одним із важливих напрямків діяльності практичного психолога є діагностика та надання психологічної допомоги членам суспільства. Ефективність цієї роботи значною мірою залежить від особистості психолога, його професійних знань, рівня володіння психодіагностичними методиками, постановки психологічного діагнозу. Проведення психодіагностичного обстеження є необхідним при психологічному консультуванні, психокорекції, психотерапії та інших видах діяльності в усіх напрямках практичної психології.

Навчальна дисципліна «Основи психодіагностики» є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх психологів, яка поєднує механізм знань теоретичного і практичного характеру. Вивчення дисципліни передбачає знайомство з теорією, принципами та інструментами оцінки і вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості.

Курс «Основи психодіагностики» розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання, обов'язкові для того, щоб ефективно здійснювати діагностичну діяльність; орієнтуватися в складних випадках діагностичної практики; розвивати і формувати у здобувачів вищої освіти психодіагностичне мислення.

Навчальна дисципліна складається з лекційних та семінарських занять, в яких міститься достатня кількість прикладних матеріалів, прикладів (результатів досліджень, аналізу клінічних випадків), надається велика кількість практичних порад, що дозволяє поглибити знання здобувачів вищої освіти з психології шляхом їх залучення у психодіагностичні дослідження, оптимізувати практичну підготовку майбутніх психологів у процесі навчальних занять та самостійної роботи.

Предметом навчальної дисципліни є методологічні; теоретичні, конкретні методичні принципи побудови психодіагностичних інструментів та формування психодіагностичного заключення, а також методи, конкретні методики діагностування найбільш універсальних конструктів особистості, таких як: риси особистості, здібності, мотиви, свідомість та самосвідомість, міжособистісні взаємини.

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань щодо психодіагностики як науки і забезпечення теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів; формування практичних вмінь проведення психодіагностичного обстеження і забезпечення практичної підготовки майбутніх спеціалістів; сприяння самопізнанню та особистісному розвитку здобувачів вищої освіти, формуванню психодіагностичного мислення, активізації творчого потенціалу майбутніх психологів.

Завдання навчальної дисципліни: формування системи базових теоретико-методичних знань та практичних навичок щодо здійснення психодіагностичної роботи з використанням знань з різних галузей психології; формування професійно-значущих якостей особистості майбутнього фахівця та творчого відношення до професійної діяльності.

Після завершення курсу, здобувачі вищої освіти повинні знати: основні діагностичні підходи та методи розв'язання психодіагностичних задач; етапи психодіагностичного процесу; психометричні основи психодіагностики; процедуру адаптації методик; професійні та етичні вимоги до психодіагностичного процесу. Вміти: проводити діагностичне обстеження; критично аналізувати можливості використання різних психодіагностичних підходів, методів та методик; інтерпретувати отримані результати, формулювати діагноз та конкретні рекомендації відповідно до запиту.

Розвиток соціальних навичок (soft-skills) у межах дисципліни актуалізується тим, що в процесі діагностики досліджуваний і психолог вступають у певні міжособистісні стосунки, які позначаються на результатах діагностики. На них впливають також стан і настрої досліджуваних, умови діагностування, тобто ергономічні чинники. Уміння психолога адекватно побудувати діагностичний процес є важливою умовою організації психодіагностичного обстеження. В результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають сформувати, вдосконалити такі soft skills: комунікативні навички; емоційний інтелект; стресостійкість; позитивне мислення; вміння керувати емоціями; вміння розв'язувати комплексні складні проблеми і задачі; володіти емпатією.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань (ПРН 3);
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН 17);
- рефлексувати можливість власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності (ПРН 20).

У результаті засвоєння дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знати та розуміти предметну область та розуміти професійну діяльність (ЗК 2);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 4);
- оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (ФК 1);
- аналізувати вітчизняний та зарубіжний досвід розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ (ФК 2);
- розуміти природи поведінки, діяльності та вчинків (ФК 3);
- самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК 4).

Комунікація з викладачем є невід'ємною частиною освітнього процесу як під час навчальних занять, так і в межах консультацій, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Telegram.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу вищої освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна «Основи психодіагностики» логічно пов'язана з такими дисциплінами, як «Вікова та педагогічна психологія», «Психологія особистості», «Загальна психологія з практикумом – 1», «Загальна психологія з практикумом – 2», «Методологія і методи психологічних досліджень», «Диференційна психологія», тощо.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати дисциплін професійної підготовки, таких як: «Патопсихологія», «Основи психологічного консультування», «Основи психотерапії» та інших, а також допоможе при написанні курсових робіт й проходженні всіх видів практики.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1. Психодіагностика – наукова дисципліна та вид практичної діяльності	10	2	2	6
Тема 2. Сфери використання методів практичної психодіагностики	10	2	2	6
Тема 3. Загальна характеристика методів психодіагностики	10	2	2	6
Тема 4. Психометричні основи психодіагностики	10	2	2	6
Тема 5. Нетестові методи психодіагностики	10	2	2	6
Тема 6. Проективні методи психодіагностики особистості	10	2	2	6
Тема 7. Вікові аспекти психодіагностики	10	2	2	6
Тема 8. Діагностика немовлят і дітей раннього віку	10	2	2	6
Тема 9. Діагностика дітей дошкільного віку та психологічної готовності до школи	10	2	2	6
Тема 10. Психодіагностика та освіта	10	2	2	6
Тема 11. Психодіагностика самосвідомості	10	2	2	6
Тема 12. Психодіагностика інтелекту та здібностей та креативності	10	2	2	6
Тема 13. Психодіагностика особистості. Методики комплексного дослідження особистості.	10	2	2	6
Тема 14. Психодіагностика темпераменту та характеру	10	2	2	6
Тема 15. Психодіагностика мотивації особистості	10	2	2	6
Тема 16. Психодіагностика цінностей, інтересів, нахилів, спрямованості особистості	10	2	2	6
Тема 17. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації	10	2	2	6
Тема 18. Психодіагностика міжособистісних взаємин	10	2	2	6
Всього годин	180	36	36	108

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.2 Базова література

1. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: навчальний посібник. Київ: Ніка-Центр, 2012. 400 с.
2. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Основи психології: схеми, опорні конспекти, методичні матеріали. Київ: Ніка-Центр, 2015. 306 с.
3. Кушнір Ю.В. Психодіагностика. Навчальний посібник. КиЦ, Донецьк. 2012. 346с.
4. Луценко О.Л. Практичні роботи з психодіагностики. ХНУ ім. Каразіна, Харків. 2018. 112с.
5. Любіна Л.А., Борисюк А.С., Радчук В.М. Психодіагностика: навч. посіб. Чернівці, 2018. 276 с.
6. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: навч. посіб.-3-є видання. Видавничий Дім «Слово», Київ. 2013. 464с.
7. Психодіагностика: навчальний посібник / уклад. Ю.В. Кушнір; відп.ред. В.П. Кушнір. - Донецьк: КиЦ, 2012. - 346 с.
8. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом /Під ред.чл.-кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. Вид-во Університетська освіта, Київ. 2019. 442 с
9. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.
10. Burry A. Handbook of Psychodiagnostic Testing. Analysis of Personality in the Psychological Report. Fourth Edition. New York: Springer, 2013.

4.2. Допоміжна література:

1. Бедан В.Б. Основи психодіагностики: навчально-методичні рекомендації. Одеса: Фенікс, 2021. 59 с
2. Мельничук О. Б. Психологічна діагностика : навч посібник для здобувачів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія». Київ : Каравела, 2013. 316 с.
3. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 296 с.
1. Палій А.А. Методи діагностики психічного розвитку дітей. Івано-Франківськ, 2013. 480 с. 21.
2. Петровська І. Р. Психодіагностика: Методичні матеріали до навчального курсу. Львів : Малий видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2016. 76 с.
3. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. Главник, Київ. 2016. 144с.
4. Шамлян К., Кліманська М. Проективні методи дослідження особистості : підручник. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2014. 465 с.

1. Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні курсу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-дискусії, лекції-аналіз конкретної ситуації; пояснювально-ілюстративні, інтерактивні методи. Семінарські/практичні заняття присвячуються виконанню кейсів, розгляду конкретних ситуацій, презентації тем, тестування. Програмою курсу передбачено такі проекти: виступ за темою індивідуального завдання-кейса у формі презентації; виступ-інформування за темами семінарських занять; семінар з індивідуальною та груповою роботою.

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
1	<p>Тема 1. Психодіагностика – наукова дисципліна та вид практичної діяльності Актуальні проблеми та перспективи розвитку психодіагностики Основні психодіагностичні підходи. Принципи психодіагностики. Предмет психодіагностики. Психодіагностика як галузь психологічного знання, яка розробляє методи розпізнавання індивідуальних психологічних властивостей людини. Практичне обстеження і наукове диференційно-діагностичне дослідження. Морально-етичні проблеми в психодіагностиці.</p> <p>Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Сутність психодіагностики як науки, що зв'язує теорію і практику. 2. Завдання загальної психодіагностики. 3. Історія виникнення психодіагностики, етапи розвитку. 4. Соціально-психологічні основи етичного кодексу психолога-діагноста. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
2	<p>Тема 2. Сфери використання методів практичної психодіагностики. Використання психодіагностики з метою оптимізації навчання і виховання. Використання психодіагностики в сфері медицини. Психодіагностика в психологічному консультуванні. Використання психодіагностики для вирішення проблем, які відносяться до сфери трудової діяльності. Використання психодіагностики в судово-психологічній експертизі.</p> <p>Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Взаємозв'язок психодіагностики з іншими областями психологічної науки. 2. Визначте основні поняття теми: психологічне тестування, психологічна оцінка, диференціальна психологія, освітня психодіагностика, професійна психодіагностика, клінічна психодіагностика, донаукова психодіагностика, наукова психодіагностика, сучасна психодіагностика. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
3	<p>Тема 3. Загальна характеристика методів психодіагностики. Вимоги до методів психодіагностики. Класифікації та категоризації методів психодіагностики. об'єктивні і суб'єктивні методики. Класифікація методик, в якій за основу беруть міру задіяння діагноста та його вплив на результати обстеження, з одного боку, і предметну спрямованість – з іншого. Формалізовані методики. Класи формалізованих методик. Малоформалізовані методики</p> <p>Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Визначте сильні та слабкі сторони формалізованих та малоформалізованих методик. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
4	<p>Тема 4. Психометричні основи психодіагностики Психологічний діагноз як явище та як процес. Характеристика симптоматичного, типологічного, етіологічного діагнозів. Психологічний діагноз як процес: логіка постанови психологічного діагнозу, процедура, етапи. Процедура проведення психодіагностичного обстеження, інструкція, стимульний матеріал, якісна та кількісна обробка результатів, інтерпретація. Стандартизований (статистичний) та нестандартизований (клінічний) підходи в психодіагностуванні. Проблема вимірювання у психодіагностиці. Надійність тестів, їх обчислення.</p> <p>Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Алгоритм проведення обстеження психодіагностичного процесу: етап збору даних;</p>

	<p>етап переробки та інтерпретації; етап прийняття рішень. 2. Вимоги до стимульного матеріалу. 3. Валідність тестів, особливості її визначення і перевірки. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
5	<p>Тема 5. Нетестові методи психодіагностики. Спостереження як метод психологічних досліджень. Інтерв'ювання як різновид усного опитування. Анкетування як різновид письмового опитування. Експертне оцінювання в психології. Контент-аналіз як психодіагностична процедура. Експеримент у психологічних дослідженнях. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: Вимоги до складання анкети або плану інтерв'ю в індивідуальній психодіагностиці. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
6	<p>Тема 6. Проективні методи психодіагностики особистості Методологічна основа проективних методів. Переваги і недоліки проективних методів. Класифікація проективних методів. Обробка даних та інтерпретація результатів проективних методик. Рисуночні і вербальні проективні тести. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Історія розвитку проективних методів 2. Специфіка проективного підходу до діагностики особистості II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
7	<p>Тема 7. Вікові аспекти психодіагностики. Основні проблеми вікової психодіагностики. Вікова криза та клієнтський запит. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Методи і принципи діагностики осіб різного віку 2. Оцінювальні шкали розвитку в психодіагностиці II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
8	<p>Тема 8. Діагностика немовлят і дітей раннього віку. Методи і принципи діагностики немовлят і дітей раннього віку. Оцінювальні шкали розвитку в зарубіжній психодіагностиці. Оцінювальні шкали в вітчизняній психодіагностиці. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Провідний тип діяльності основні немовлят і дітей раннього віку 2. Основні новоутворення раннього віку II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
9	<p>Тема 9. Діагностика дітей дошкільного віку та психологічної готовності до школи. Поняття і структура психологічної готовності. Організація діагностики психологічної готовності: діагностика особистісної готовності. Діагностика сформованості передумов навчальною діяльності. Програма діагностики психологічної дітей до навчання в школі. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Психомоторна готовність до шкільного навчання. 2. Мотиваційна готовність до шкільного навчання. 3. Інтелектуальна готовність до шкільного навчання. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
10	<p>Тема 10. Психодіагностика та освіта. Завдання та функції психодіагностики освітніх закладах. Основні сфери застосування психодіагностики в ДЗО та в умовах школи. Основні види та форми психодіагностики в освіті. Види документації регламентуючі психодіагностику в освіті. Завдання на СРС:</p>

	<p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні документи, які регламентують діагностичну діяльність в освіті. 2. Функціональні обов'язки психолога в сфері освіти <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
11	<p>Тема 11. Психодіагностика самосвідомості.</p> <p>Методологічні проблеми вивчення самосвідомості. Вивчення продукту самосвідомості — уявлення про себе, «Я- концепція» і самовідношення як об'єкт психодіагностики. Механізми захисту як об'єкт психодіагностики. Методики психодіагностики самосвідомості. Методи вимірювання локусу контролю.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте головні функції самосвідомості. 2. Підберіть методики психодіагностики «Я-концепції» <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
12	<p>Тема 12. Психодіагностика інтелекту та здібностей та креативності</p> <p>Проблема здібностей. Тести спеціальних здібностей. Діагностика інтелекту. Діагностика рівня креативності.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте поняття: конвергентне і дивергентне мислення, творче мислення. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
13.	<p>Тема 13. Психодіагностика особистості. Методики комплексного дослідження особистості.</p> <p>Ключові складові особистості як предмет психодіагностики. Особисті опитувальники. Одномірні і багатомірні особистісні опитувальники. Визначення «профілю особистості». Структура ММРІ. 16-факторний особистісний опитувальник (16-ФОО). Проблема особистісних опитувальників.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке психічні властивості? 2. Яким чином можна виявляти та оцінювати психічні властивості? <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
14	<p>Тема 14. Психодіагностика темпераменту та характеру</p> <p>Структура характеру особистості. Сучасні теоретичні підходи до проблеми діагностики акцентуованих особистостей. Два підходи до дослідження темпераменту – структурний і типологічний. Опитувальник Г. Айзенка. Опитувальник структури темпераменту В.М. Русалова. Опитувальник Я. Стреляу. Опитувальник Шмішека, патохарактерологічний діагностичний опитувальник Лічко (ПДО)</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що становлять собою позиційні компоненти характеру? 2. Що становлять собою загальні компоненти характеру? 3. Акцентуація характеру як диференціально-психологічна характеристика індивідуальності людини 4. Яким чином виявляються особливості акцентуацій характеру? <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
15	<p>Тема 15. Психодіагностика мотивації особистості</p> <p>Мотивація як об'єкт психологічної діагностики. Індикатори мотивації. Методи діагностики мотиваційної сфери особистості.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яка залежність між актуальною мотивацією, мотивами і стійкими факторами? 2. Охарактеризуйте процесуальні та результативні компоненти мотивації. 3. Що розуміють під поняттям «полімотивованість мети»? <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>

16	<p>Тема 16. Психодіагностика цінностей, інтересів, нахилів, спрямованості особистості Зв'язок цінностей, інтересів, нахилів з поняттям самовизначення особистості. Сенс життя. Особистісні опитувальники інтересів нахилів. Психодіагностика цінностей, сенсів життя особистості. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1 Пояснить та наведіть приклади двох класів цінностей: термінальні цінності та інструментальні цінності II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
17	<p>Тема 17. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації Поняття психічного стану та його характеристика. Класифікація психічних станів. Основні види психічних станів. Основні психологічні засоби діагностики психічних станів. Описово-симптоматична діагностика (вимірює ступінь та характер розладів). Причинну діагностика (з'ясування причин розладів). Методики визначення психофізіологічних показників. Методики визначення суб'єктивної оцінки стану. Методики визначення поведінкових проявів. Діагностика станів тривожності (тривоги). Діагностика емоційно-особистісної дезадаптації. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Дайте визначення основних емоційних станів 2. Дайте визначення функціональних станів 3. Яким чином класифікують психічні стани? 4. Як психічний стан пов'язаний із психічними процесами і властивостями особистості? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
18	<p>Тема 18. Психодіагностика міжособистісних взаємин Систематизація методик психодіагностики міжособистісних відносин: 1. На підставі об'єкта (діагностика відносин між групами, внутрігрупових процесів, діадних відносин тощо). 2. На підставі задач, які розв'язуються в дослідженні (виявлення групової згуртованості, спрацьованості, сумісності та ін.). 3. На підставі структурних особливостей використовуваних методик (опитувальники, проєктивні методики, соціометрія та ін.). 4. На підставі вихідної точки відліку діагностики міжособистісних відносин (методики суб'єктивних переваг, методики виявлення особистісних характеристик учасника спілкування, методики дослідження суб'єктивного відображення міжособистісних відносин тощо). Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Соціометрія. Соціометрична процедура. Порядок складання соціометричної картки. 2. Методики непрямой оцінки міжособистісних взаємин. 3. Дослідження соціально-психологічного клімату в колективі II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять: система семінарських (практичних) дає можливість вирішення таких основних завдань:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- володіння здобувачами вищої освіти методами психодіагностики;
- ознайомлення і практичне оволодіння навиками застосування та інтерпретації результатів;
- виховання у здобувачів логічного мислення і творчого підходу до вивчення психічних явищ;
- формування психологічної готовності до діяльності в екстремальних умовах на основі моделювання впливу стрес-факторів;
- здатність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний

- психодіагностичний інструментарій для психологічного дослідження;
- здатність аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки та рекомендації;
  - здатність презентувати результати власних досліджень усно і письмово, за допомогою мультимедійних засобів;
  - здатність бути критичним і самокритичним.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1. Психодіагностика – наукова дисципліна та вид практичної діяльності</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведіть порівняльний аналіз методів діагностики суб'єкта в науковій і паранауковій психології 2. Психодіагностика, як практична галузь знань, покликана створювати засоби дослідження, які потрібні для вирішення питань соціальної практики. Які саме? Надайте стислу характеристику. 3. Актуальний стан та перспективи розвитку психодіагностики в Україні. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етичні проблеми, що відносяться до особистості і до професійних якостей індивідів, пов'язаних з діагностичними методиками. 2. Етичні проблеми, пов'язані, з забезпеченням прав індивідів, що діагностуються.
2	<p>Тема 2. Сфери використання методів практичної психодіагностики</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відбір та розстановка кадрів. Профорієнтація населення щодо вибору професії. 2. Консультування (у різних сферах соціальної практики). 3. Оптимізація навчання і виховання. Прогнозування соціальної поведінки 4. Судова психолого-психіатрична експертиза 5. Гармонійний розвиток особистості, її самореалізація в різних сферах життєдіяльності 6. Професійна діяльність. <p>Завдання на СРС:</p> <p>Визначте по 2-3 ключові психодіагностичні завдання психолога в різних сферах діяльності</p>
3	<p>Тема 3. Загальна характеристика методів психодіагностики</p> <p>Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу)</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічне тестування, тестові (стандартизовані) методики 2. Експертні (які ґрунтуються на якісних оцінках), які ще називають «клінічні психодіагностичні методики»: бесіда, не надто стандартизоване інтерв'ю, проєктивні методи та ін 3. Питання про правильне оцінювання результатів випробуваного при діагностуванні. 4. Як закон апперцепції пов'язаний з проблемою кваліфікованої інтерпретації діагностичних показників? <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зв'язок психологічної діагностики із загальною психологією. 2. Що таке стимульний матеріал? Назвіть види стимульного матеріалу.
4	<p>Тема 4. Психометричні основи психодіагностики</p> <p>Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу)</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічний діагноз як явище та як процес. 2. Характеристика симптоматичного, типологічного, етіологічного діагнозів. 3. Психологічний діагноз як процес: логіка постанови психологічного діагнозу, процедура, етапи. 4. Процедура проведення психодіагностичного обстеження, інструкція, стимульний

	<p>матеріал, якісна та кількісна обробка результатів, інтерпретація.</p> <p>5. Стандартизований (статистичний) та нестандартизований (клінічний) підходи в психодіагностуванні</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складання висновку за даними експериментально-психологічного дослідження. 2. Схарактеризуйте психологічний аналіз причин неправильного діагнозу. 3. Дайте характеристику основним умовам ефективного використання методів психодіагностики в діяльності практичного психолога.
5	<p>Тема 5. Нетестові методи психодіагностики</p> <p>Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу)</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сплануйте вступну бесіду із клієнтом з подальшою презентацією в групі. 2. Визначте закономірності та вимоги організації початкових етапів інтерв'ю 3. Сплануйте спостереження за поведінкою досліджуваного в умовах сприймання різної інформації 4. . Способи реєстрації результатів спостереження 5. . Відмінності бесіди від інтерв'ю 6. Фактори, що впливають на успішність інтерв'ю <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Метод бесіди і проблема спілкування в психології 2. Типові помилки спостерігачів-початківців
6	<p>Тема 6. Проективні методи психодіагностики особистості</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проекція як психологічний феномен 2. Концепція аналізу методик імпресії (тест М.Люшера, тест Л.Сонді); 3. Концепція аналізу методик методик конструювання («Тест світу», «Тест мозаїки») 4. Аналіз та інтерпретація малюнка «Неіснуюча тварина» «Кінетичний малюнок сім'ї», «Малюнок дерева», «Неіснуюча тварина».. <p>Практична частина.</p> <p>Проведення проективних методик (запропонованих лектором)</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості проективних методик., переваги та недоліки. 2. Концепція аналізу та особливості адитивних методик, методик інтерпретації та конститутивних методик (структуризації).
7	<p>Тема 7. Вікові аспекти психодіагностики</p> <p>Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу)</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому необхідно враховувати вікові особливості людини у процесі діагностичної роботи психолога? 2. Поясніть, у чому полягають обмеження при застосуванні особистісних тестів для дорослих людей у психодіагностиці дітей. 3. Охарактеризуйте особливості психодіагностики підлітків та юнаків. 4. Укажіть особливості психодіагностики дорослих людей. 5. Вікові кризи і запит клієнта. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сформулюйте орієнтовні запити клієнтів на різних вікових етапах.
8	<p>Тема 8. Діагностика немовлят і дітей раннього віку</p> <p>Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу)</p> <p>Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Показники психомоторного розвитку в ранньому віці. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. напрями дослідження психомоторних здібностей у дітей раннього віку: <ul style="list-style-type: none"> • координація рухів (точність рухів, взаємодія макро- і мікрорухів, координація рухів лівої та правої руки); • сенсомоторна координація (зорово-моторна, слухово-моторна);

	<ul style="list-style-type: none"> • просторова координація (засвоєння схеми тіла, тілесного простору); • ритмічність (темпоритм).
9	<p>Тема 9. Діагностика дітей дошкільного віку та психологічної готовності до школи Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте особливості психодіагностики дітей-дошкільників. 2. Діагностика пізнавальних процесів дошкільнят. 3. Методики діагностики сприйняття, уваги, уяви, пам'яті, мислення, мовлення. 4. Психодіагностика особистісних якостей і міжособистісних відносин у дітей дошкільного віку. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з орієнтаційним тестом шкільної зрілості; методиками діагностики психологічної готовності дитини до шкільного навчання 2. Обґрунтуйте необхідність психодіагностики готовності дітей до школи. 3. Зробіть порівняльну характеристику різних підходів до розуміння сутності і змісту психодіагностики готовності до школи.
10	<p>Тема 10. Психодіагностика та освіта Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте фактори ризику що впливають на психічний розвиток дошкільника, підлітка, дитини молодшого шкільного віку. 2. Проаналізуйте цілі психодіагностичного дослідження дітей, підлітків та юнаків. 3. Якими факторами визначається обґрунтований вибір методів, що забезпечать ефективність психодіагностичного дослідження в закладі освіти? 4. Проаналізуйте особливості психодіагностики дітей молодшого шкільного віку. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які фактори є сприятливими для розвитку дошкільників, дітей молодшого шкільного віку, підлітків, юнаків?
11	<p>Тема 11. Психодіагностика самосвідомості Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальна свідомість та самосвідомість як об'єкти психодіагностики. 2. Методи діагностики індивідуальної свідомості та самосвідомості. 3. Метод «репертуарних решіток» Дж. Келлі 4. Процедура діагностики самосвідомості особистості. 5. Характеристика методики «Шкала «Я-концепції» Теннесі. 6. Самооціночні тести: шкала самоповаги Розенберга, <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи діагностики самосвідомості особистості. 2. Тести самоактуалізації.
12	<p>Тема 12. Психодіагностика інтелекту та здібностей та креативності Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тести здібностей. 2. Основні підходи до вивчення інтелекту. 3. Характеристика тестів діагностування інтелекту. TSI Р.Амтхауера. 4. Тест Д.Векслера. Тест Равена. 5. Поняття соціального та емоційного інтелекту. 6. Тест «Соціальний інтелект» Дж.Гілфорда– М.Селлівана. 7. Тест «Емоційний інтелект» Н.Холла.. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання методичних матеріалів «Психометрія інтелекту»
13	<p>Тема 13. Психодіагностика особистості. Методики комплексного дослідження особистості. Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особистісні опитувальники. 2. Основні періоди в історії дослідження особистості. 3. Методики комплексного дослідження особистості. 4. Тест ММРІ. 5. Характеристика базисних (клінічних) шкал. 5-ти факторна модель «Велика п'ятірка». 6. Характеристика шкал психодіагностичного тесту (ПДТ). 7. 16- факторний особистісний опитувальник Р.Кеттела. 8. Проективні методики в практиці психодіагностики комплексного дослідження особистості. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діагностика за п'ятифакторним особистісним опитувальником «Велика п'ятірка», інтерпретація результатів
14	<p>Тема 14. Психодіагностика темпераменту та характеру Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте тлумачення поняттю нейротизм як важливій системній характеристиці особистісних проявів. 2. Що таке «коло Айзенка». 3. Вкажіть на основні пункти застережень при використанні опитувальника та в процесі обробки результатів дослідження. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести самотестування і дати інтерпретацію показникам самоопису. 2. На основі одержаних індивідуальних показників зробити необхідні рекомендації щодо корекції небажаних особистісних характеристик чи поглиблення (вдосконалення) потрібних та бажаних. 3. Провести дослідження акцентуацій характеру та темпераменту за особистісним опитувальником Х. Шмішека. Надати інтерпретацію отриманих результатів дослідження.
15	<p>Тема 15. Психодіагностика мотивації особистості Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть зміст понять мотивація і мотивування. 2. Особливості тестів досягнення. 3. Відмінності діагностики рівня досягнень від тестів інтелекту, тестів спеціальних здібностей і тестів на діагностику мотивації на досягнення успіху і на діагностику мотивації на уникнення невдач. 4. Проективні методики дослідження цінностей та установок особистості. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Мотиваційна сфера як об'єкт психодіагностики. 6. Методи психодіагностики мотиваційної сфери особистості. 7. Особливості психодіагностики мотивації в різних сферах суспільного життя. 8. Практична частина (виконання досліджень на вибір здобувача вищої освіти): методика "Мотивація до успіху"/методика "Мотивація уникнення невдач" Т. Елерса; методика "Мотивація успіху та боязкість невдачі" А. Реана; тести «Мотивації досягнення» і «Мотивації афіліції» (А. Мехрабіана). 9. Опишіть прийоми розвитку активного мотивації. 10. Охарактеризуйте особливості власної мотивації та шляхи її удосконалення
16	<p>Тема 16. Психодіагностика цінностей, інтересів, нахилів, спрямованості особистості Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність діагностики інтересів, цінностей та установок особистості. 2. Методи діагностики інтересів. 3. Методи діагностики установок. 4. Методи діагностики цінностей особистості. 5. Діагностика мотиваційної сфери, характеру потреб і мотивів людини найбільш

	<p>успішно здійснюється за допомогою проєктивних методик (ТАТ, проєктивна методика Люшера, Роршаха, рисункові проєктивні методики) в поєднанні з опитуваннями, з методиками суб'єктивного шкалювання.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика рівня співвідношення цінності та доступності О. Фанталової (УСЦД): ознайомлення з інструкцією, проведення, обробка результатів. 2. Написання висновку за результатами проведення методики.
17	<p>Тема 17. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідження особливостей стресових станів, агресивності, рівня тривожності. 2. Оцінка нервово-психічного напруження, астенії, зниженого настрою. 3. Проєктивні методики дослідження цінностей та установок особистості. <p>Завдання на СРС: Чинники емоційно-особистісної дезадаптації: критичні перехідні етапи; умови підвищених психологічних та соціальних вимог до людини, що супроводжується ростом психічної напруги; при наявності психотравмуючих подій та взаємовідносин у сім'ї, у школі, на роботі з друзями і т. п.</p>
18	<p>Тема 18. Психодіагностика міжособистісних взаємин Контрольні тестові завдання з теми (за питаннями лекційного матеріалу) Питання на розгляд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжособистісні стосунки як об'єкт психодіагностики. 2. Діагностика проблем сімейного спілкування. 3. Методики спостереження та експертної оцінки в практиці психодіагностики міжособистісних стосунків. 4. Проєктивні методики в практиці психодіагностики міжособистісних стосунків. 5. Фактори, від яких залежить вибір психодіагностичних методик при діагностиці подружніх відносин. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжособистісні конфлікти як об'єкт психодіагностики

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Основи психодіагностики» включає:

- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
  - проведення досліджень за методиками з якими знайомилися на практичних заняттях.
- У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:
- організації самостійної навчальної діяльності;
  - самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
  - конспектування літературних джерел;
  - робота з довідковою літературою.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формують: робота на семінарах, вчасна здача словника основних термінів з даного курсу і вчасна здача відповідей на тестові завдання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам вищої освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування

дисципліни, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно. Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, здобувач вищої освіти, який пропустив семінарські заняття з поважної причини, і має необхідний документ, який підтверджує відсутність (наприклад довідку від лікаря), може здати підготовлену доповідь викладачу під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати не більше половини максимального вагомого балу, який передбачений за участь в семінарі (тобто максимальна кількість балів складатиме не більше Графік консультацій, доступний на сайті кафедри психології та педагогіки, але викладач сам призначає здобувачам вищої освіти час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням Бажано, щоб на семінарському занятті здобувач вищої освіти використовував підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем кредитного модуля «Основи психодіагностики». Тематика лекцій наведена у робочій програмі дисципліни.

На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. На семінарських заняттях використовуються методи: робота парами, тріадами, круглий стіл, ситуаційні задачі; групові дискусії при вивченні проблемних питань. Тематика семінарських занять наведена у робочій програмі дисципліни. На семінарських заняттях проводиться усне опитування і тестування здобувачів вищої освіти. Готуючись до семінарських занять, здобувач вищої освіти має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них і відповісти на тестові завдання. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття.

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти: опрацювання лекційного матеріалу (конспект лекцій з дисципліни; складання та ведення протягом вивчення курсу власного термінологічного словника. У словник заносяться поняття, визначення та терміни з тем, що вивчаються. Підготовка до семінарських занять: самостійне опрацювання додаткової літератури до тем лекційного курсу; самостійне опрацювання питань для підготовки до занять (самоконтроль засвоєння змісту лекційного курсу; пошук додаткових джерел інформації по темі практичного заняття (монографії, науково-популярні видання, наукові та популярні статті) в бібліотеках та в електронному вигляді (в мережі INTERNET).

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять, основна мета якого – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти для планування самостійної роботи.

Форми поточного контролю: усне опитування, письмовий експресконтроль на практичних заняттях, колоквиум, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерне, бланкове тестування тощо.

Відповіді здобувача освіти повинні свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату, тобто відповідати вимогам доброчесності.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із

закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, виконання завдань](#)

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних навчальних планів згідно графіка навчального процесу.

Семестровий контроль: [екзамен](#).

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувач вищої освіти а з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) робота на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань та доповнення відповідей інших здобувачів освіти у процесі дискусії);
- 2) складання модульної контрольної роботи;
- 3) складання екзаменаційної контрольної роботи.

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти.

Викладач оцінює роботу здобувач вищої освіти а на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на восьмому і чотирнадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг здобувача вищої освіти станом на 8-й тиждень (за результатами роботи на 8 семінарських заняттях) і 14-й тиждень (за результатами роботи на наступних 15-16 семінарських заняттях) навчання повідомляється здобувачу вищої освіти на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

Модульна контрольна робота (МКР) складається з 14 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувач вищої освіти а визначені у положенні про PCO з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувач освіти а з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

Вивчення курсу «Основи психодіагностики» передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти системи психологічних знань, основних понять за темами, ознайомлення з навчально-методичними матеріалами.

Головною метою лекцій є мотивація і організація роботи здобувачів вищої освіти з навчальним матеріалом у міжсесійний період. Лекції проводяться із використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії).

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, ознайомитись зі змістом матеріалу підручника. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач вищої освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовляти від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри психології та педагогіки, к. психол.н., доцентом Сербовою Ольгою Вікторівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 10 від 10.05.2023)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 11 від 27.06.2023)

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг здобувач вищої освіти а з дисципліни «Основи психодіагностики» складається з балів, що отримуються за:

- 1) робота на семінарських (практичних) заняттях;
- 2) складання модульної контрольної роботи;
- 3) складання екзаменаційної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях (максимальна кількість балів складає 36 (кількість балів на 1 занятті – 2):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	2
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	1
відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

2. Складання модульної контрольної роботи (максимальна кількість балів складає 14 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1)):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 14)	1
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 14)	0

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RC = 36 + 14 = 50 \text{ балів}$$

Екзаменаційна складова шкали дорівнює 50% від **R**, а саме:

$$RE = 50 \text{ балів}$$

Таким чином рейтингова шкала кредитного модуля складає **R = RC + RE = 100 балів**.

Необхідною умовою допуску до екзамену є рейтинг (**Rc**) не менше 50% від **RC**, тобто 25 балів.

3. Складання екзаменаційної контрольної роботи: екзаменаційна контрольна робота проводиться у письмовій формі протягом 90 хвилин.

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань за тематичними розділами курсу. Ваговий бал кожного питання – 25.

Критерії екзаменаційного оцінювання:

повна, чітка, викладена в логічній послідовності відповідь на питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення	19-25
--	-------

власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні;	
відповідь на питання, але не зовсім повна або не достатньо чітка, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти з матеріалом лекцій та підручника; певні неточності у відповіді;	13-18
достатньо поверхова відповідь на питання; суттєві помилки у відповіді;	6 –12
неправильна відповідь на питання, що свідчить про незнання відповідного навчального матеріалу, але намагання висловити власне розуміння суті поставленого питання;	1–5
відсутність відповіді.	0

Для отримання відповідних оцінок (ECTS та традиційних) рейтингова оцінка (*RD*) переводиться згідно з таблицею:

<i>RD</i>	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	добре	
65 – 74	задовільно	Задовільно
60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
<i>RD</i> < 60	незадовільно	Незадовільно

Перелік питань до екзаменаційної контрольної роботи

1. Поняття та задачі психодіагностики.
2. Методи вирішення психодіагностичних задач.
3. Основні завдання психодіагностики.
4. Зв'язок психодіагностики з іншими науками.
5. Передумови виникнення психодіагностики як науки.
6. Основні історичні етапи становлення психодіагностики.
7. Сфери соціальної практики, що вимагають використання психодіагностики.
8. Ситуація клієнта і ситуація експертизи.
9. Психодіагностичні ознаки та категорії.
10. Етапи психодіагностичного процесу.
11. Етап збору даних.
12. Етап обробки даних та інтерпретація.
13. Етап прийняття рішення (діагноз і прогноз).
14. Психологічний діагноз. Основні види діагнозу за рівнем розвитку.
15. Етапи встановлення психологічного діагнозу (Ю. Гільбух).
16. Психологічний діагноз як явище та як процес.
17. Характеристика симптоматичного, типологічного, етіологічного діагнозів.
18. Особливості та етапи психодіагностичного процесу.
19. Стандартизований (статистичний) та нестандартизований (клінічний) підходи в психодіагностуванні.
20. Варіанти використання психодіагностичних даних.
21. Принципи психодіагностики.
22. Об'єктивний психодіагностичний підхід.
23. Суб'єктивний психодіагностичний підхід.
24. Проективний психодіагностичний підхід.
25. Основні та додаткові вимоги до методів психодіагностики.
26. Класифікація методів психодіагностики.
27. Тести. Особливі вимоги до тестів.
28. Класифікація тестів.
29. Критеріально-орієнтовані та нормативно-орієнтовані тести.
30. Проекція як психологічний феномен.
31. Особливості проективних методик.
32. Адитивні та інтерпретативні проективні методики.
33. Конститутивні та імпресивні проективні методики.
34. Конструктивні та рефрактивні проективні методики.
35. Катартичні та експресивні проективні методики.
36. Тести здібностей.
37. Основні підходи до вивчення інтелекту.
38. Методики дослідження інтелекту.
39. Методики діагностики особистості (комплексне дослідження особистості).
40. Мотивація, мотиваційні змінні, їх діагностування.
41. Характеристика методик психодіагностики мотивації.
42. Теоретичне підґрунтя вивчення ціннісної сфери.
43. Характеристика методик діагностування системи цінностей особистості.
44. Методики діагностики психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації.

45. Класифікація методик психодіагностики самосвідомості.
46. Символічні завдання на виявлення «Соціального Я».
47. Діагностика пізнавальних процесів дітей дошкільного віку.
48. Психодіагностика особистісних якостей дітей дошкільного віку.
49. Психодіагностика міжособистісних відносин у дошкільнят.
50. Методики визначення готовності дитини до школи.
51. Методика діагностики психологічної готовності дитини до шкільного навчання.
52. Психодіагностика пізнавальних процесів дітей молодшого шкільного віку.
53. Дослідження самооцінки молодших школярів.
54. Діагностика вад особистісного розвитку дітей молодшого шкільного віку.
55. Психодіагностика міжособистісних особливостей дітей молодшого шкільного віку.
56. Діагностика шкільної дезадаптації. Види та прояви шкільної дезадаптації.
57. Методики діагностики пізнавальних процесів дітей підліткового та юнацького віку.
58. Психодіагностика особистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.
59. Психодіагностика міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.
60. Соціально-психологічна діагностика.
61. Діагностика внутрішньо-сімейних стосунків.
62. Психолого-педагогічна діагностика у дошкільному закладі та школі.